

ERDVIŲ KELIONĖS

Atsiplešti nuo žemės, pakilti į erdves ir "pasiekti žvaigždes" — sena žmonių svajonė. Jau senosios graikų legendos pasakoja apie Dedalo sūnų Ikarą, kuris, bėgdamas iš Kretos, pasidarys paukščio sparnus, nepaklausęs tėvo peraukštai pakilo į viršų; saulė ištirpdyti vašką, kuriuo plunksnos buvo vusios sulipdytos, sparnai suirė, Ikaras įkritęs į jūrą ir prigėręs. Tėvas jo lavoną suradęs ir palaidojęs nedideliame saloje, kuri ir dabar Ikarija vadinama.

* Pakilti virš žemės žmonės stengėsi ir vėlesniais laikais. Jau apie X a. kiniečiai žinojo ir naudojo kietus sviedinius ir ugnies strėles — raketų pradininkus. XIII a. šie išradimai pasiekė Europą ir buvo tobulinami pamažu gerinami. Ir mūsų lietuvių šia kryptimi nemaža darė, raketinių tyrimų srityje nemažai indėlių sudėję: artilerijos specialistas Žemaičių bajoras Kazimieras Semėnavičius 1650 m. Amsterdamo (vėliau ir kitur) išleido savo paties parašytą knygą "Artis Magnae Artilleriae — Studio et opera Casimiri Siemenowicz, Equites Lithuani". Savo knygoje ir pateiktose brėžiniuose mini grupinį artilerijos sviedinių (raketų) galimą panaudojimą. Astronomijos mokslo dalykas Vilniaus universitete buvo dėstomas XVII a. Jau 1639 m. universiteto auklėtinis parašė mokslo veikalą "Centuria astronomica". 1753 m. įsteigta astronomijos observatorija. Tuojau po 1807 m. pradėtas dėti Koperniko mokslo. Teoretinės ir praktinės astronomijos paskaitos Vilniaus universitete buvo ligi 1832 m., kai rusai jį uždarė. XIX a. viduryje garsėjo užsipyres žemaitis Aleksandras Griškevičius (miręs 1863 m. Viekšniuose), lietuvių aviacijos pradininkas, sukonstravęs ir 1843—1850 m. paskelbęs keletą skraidymo aparatų projektų ir juos aprašęs 1851 m. išleistoje knygelėje "Zemaičio garolėkis". Tai buvo svarbus žingsnis nuo aerostato ligi lėktuvų.

Nepriklausomybės metais lietuvių garsėjo tiek gerais lakūnais, tiek savo konstrukcijomis lėktuvais (ANBO ir kiti). Atmintinos JAV lietuvių pastangos aviacijos srityje — lakūnų Dariaus, Gireno, Vaitkaus transatlantiniai žygiai. Tai rašome, norėdami pabrėžti, kad mūsų tauta labai domisi viskuo, kas vyksta aeronautikos srityje ir pagal išgales stengiasi savo įnašą duoti.

* Mus jaudina ir patys paskutiniai JAV laimėjimai erdvių tyrinėjimo srityje. Kaip žinome, pirmasis aplink žemę skriejęs satelitas buvo 1957 m. rusų paleistas, bet jau 1958. I. 31 JAV paleido savo satelitą. Taigi erdvių tyrinėjimo rungtynės vyksta jau 12 metų. Didžiojo JAV astronautų drąsa, sumanumu, stebimės erdvės tyrinėjimus vykdančių mokslininkų išmintimi.

Erdvių tyrinėjimas yra labai išlaidingas dalykas ir tik turtingi kraštai gali tokias programas vykdyti. JAV juos vykdo, nes yra kraštas, kuriam suteiktos geriausios šios ir artimų mokslo sričių mokslinės jėgos, medžiagos ir drauge šviesiausi protai. Rusai, kad ir neturėdami šiam reikalui at-

liekamos kapeikos, susiaurinę savo gyventojų reikmenis, daro viską, kad pralenktų Ameriką ir pasiektų mokslinių laimėjimų, kurie, be kita, turi ir didelę propagandinę reikšmę.

Žmogaus išlipimas į kitą planetą ligi šiol buvo galimas tik rašytojų fantazijoje. Pasiekti mėnulį, apskrieti jį — dalykas galimas tik sukaupus draugėn žmogaus proto pastangas, dvasines pajėgas, paskutinius fizikos, chemijos, technikos, medicinos, biologijos išradimus, atliktus sudėtingiausius skaičiavimus ir pašalinus numatytas kliūtis. Mes, stebėdami paskutinias Apollo IX ir X keliones aplink mėnulį, žiūrėdami į nuotraukas, padarytas tik iš kelių mylių artumo nuo jo, galime didžiulius gyveną aukštos civilizacijos, technikos kultūringame krašte.

Jau nebėra abejonių, kad amerikiečiai mokslininkai pralenkė šioje srityje kurį laiką pirmavusius rusus ir tikėjime, už poros mėnesių sekmingai išlaipindami į mėnulio planetą pirmąjį keleivį.

* Šie Amerikos laimėjimai labai nemalonūs mūsų šalies okupantams, nes jie paveržia didesnę pasaulio domėjimąsi rusų atsiekimais moksle. Taigi rusai, norėdami atitraukti pasaulio dėmesį nuo "amerikoniško mėnulio", tuo pačiu metu, kai Apollo X atliko istorinę kelionę į mėnulio sritį, paleido į Veneros planetą savo raketines stotis "Venera V" ir "Venera VI". Ar jos pasiekė tą planetą ar ne, mums mažiau svarbu, nes pastarosios raketos buvo paleistos grynai propagandiniams sumetimais, pačios sovietinės žinių agentūros "Tasso" žodžiais, "nugabeno į planetą gaires su Vladimiro Lenino bareljefu ir Tarybų Sąjungos herbu".

O tačiau ir JAV yra žmonių, kurie mėgima peikti JAV erdves programą ir kaltina vyriausybę, kad ji leidžianti pinigų. Tačiau neatrodo, kad tokie kaltinimai išėitų iš rimtų lūpų. Piktus žodžius kartoją dažniausiai sovietų agentai ar neišmanėliai. Iš tiesų tokia didelė valstybė, kaip Amerika, turi numatyti ateitį ir galvoti daugelį metų pirmyn. Iškiliausiam pasaulio kraštui uždedamos ir didesnės pareigos. Erdvių tyrimas jau ne tik teoretinis, bet ir praktiškai įmanomas planetų pasiekimas gal netolimoje ateityje padės išspręsti daugelį problemų, jų tarpe, gal būtų, ir gyventojų augimo klausimą.

Erdvių tyrinėjimo programos vykdymas turi ir daugiau gerų pusių. Jis be galo greitai ugdą daugelį mokslų ir suteikia galimybę naujiesiems mokslams. Tuo pačiu krašto vyriausybė duoda darbo šimtams tūkstančių specialistų ir darbininkų.

Mums malonu pažymėti, kad visa eilė jaunųjų lietuvių mokslininkų, dirbdami įvairiose darbo srityse ir tyrimo laboratorijose, vienu ar kitu būdu yra įsijungę į erdvėlaivų konstrukciją, atskirų dalių gamybą ar mokslinių apskaičiavimų tarnybą. Garbė jiems, kad jie drauge su kitais iškyliaisiais amerikiečiais dalyvauja kilniuose, žmonių ateitį liečiančiuose darbuose, kraudami kraitį ateities žmonių kartoms.

b. kv.

AUKOS MISIJOMS

Sveicarijos katalikai, praeitos garvėnos metu pravestoję rinkliavoje, katalikų misijų ir ūkiniai atsilikusių kraštų reikalams, paukojo virš devynis milijonus šveicarų frankų, žymiai viršydami visas ankščiau

surinktas aukas. Roma: Tarptautinė katalikų artimo globos organizacija neseniai pasiuntė specialų lėktuvą su vaistais bei rūbais padėti Turkijos gyventojams, nukentėjusiems nuo neseniai įvykusio žemės drebėjimo.

RAUDONOS REPLĖS APLINK EUROPA

Rusų laivynas įsigali pasaulio jūrose ir vandenynuose

VLADAS LITAS

Tais išleidžia 5000 diplomuotų jūrininkų. Laivo kapitonas ir inžinierius kiekvieną mėnesį gauna 1400 rublių atlyginimo. Matrosas per mėnesį uždirba 450 rublių. Mokami įvairūs priedai.

Kremlius siekia sumažinti svetimų laivų pagalbą. Štai pavyzdys: rusai 1963 m. importavo 10 mil. tonų kviečių iš Amerikos. Amerika pareikalavo pusę šitos važmos atlikti Amerikos laivais. Maskva su tuo nesutiko. Bet prieita kompromiso. Svetimų laivų pagalba darosi vis mažesnė. Vakarų laivai turi vis didesnių sunkumų patekti į Rusijos prekybos uostus: importą atlieka rusų laivai.

Rusų prekybos laivynas visame pasaulyje naudojasi laisvos rinkos principu. Prekybos laivyno politika yra grynai ofensyvinė. Rusai nori pasidaryti pasaulio okeanų viešpatiais. Rusų prekybos laivynas vykdo sistematišką dumpingą: nuolaida tarp Europos ir Toluimų Rytų siekia 10-20 %, tarp Turkijos ir šiaurinės Europos 15%. Pietų Amerikos kraštams jie daro nuolaidą už važmą net ligi 70 proc. Bakalevas įspėjo: "Vakarų prekybos laivynas nori išlaikyti monopoliją ir lupti dvigubą tarifą. Sovietų prekybos laivynas lupikavimui padarys galą". Rusų prekybos laivynas didelių tonučių nori aplaužyti vakarietiškas prekybos laivynų "tradicijas". Vakarų laivynams tas gali reikšti didelį tarifų kritimą: Vakarų prekybos laivynai turės dirbti dideliais nuostoliais. Rusai pasiūlys minimalinius tarifus. Rusų prekybos laivynas vieną dieną privers Vakarų valstybių laivynus pasilikti uostuose ir atleisti daug personalo. Amerikos prekybos laivynas šiuo laiku perveža tik 9% Amerikos prekių. Prieš 20 metų jis perveždavo daugiau kaip 50%.

Baigia pralenkti Vakarų

Vakaruose beveik yra negirdėtas rusų prekybos laivyno ministeris Viktor Bakalevas. Šitas ministeris apdovanotas įvairiais komunistiškais ordenais. Bakalevas dėka rusų laivynas baigia pralenkti Vakarų laivynus. 1970 — 1980 metais prie dabartinių sąlygų rusų laivynas bus vadovaujantis.

Chruščiovas 1960 metais rusų laivynui atidarė žalią šviesą. Brežnevas laivų statybos programą plečia toliau. Rusų prekybos laivynas kiekvienais metais priauga 20%, norvegų 10 proc., anglų 8 proc., Amerikos 3 proc. Bet iš kitos pusės rusų prekybos laivynas darosi jauniasis: 77% rusų laivų yra jaunesni kaip 10 metų.

Rusų prekybos laivų statyba daugiausia vyksta savame krašte. Didelės laivų statyklos yra Leningrade. Bet Kremlius užsako laivus ir kapitalistiniuose kraštuose: Suomija, Danija, D. Britanija ir Japonija vykdo Kremliaus laivų statybą.

Rusų prekybos laivynas yra aprūpintas moderniškam priemonėm. Personalas gerai paruoštas. Mokyklos kiekvienais me-

Tas Vakarams sudaro rūpesčių. Bet Vakarai tik 1968 metų pabaigoje pradėjo skystis rusų prekybos laivyno metodika. Vakarų valstybių prekybos laivynai ypatingai didelių rūpesčių turės po 1973 metų. Rusai visomis jėgomis sieks palaužti Vakarų jūrininkavimo monopoliją ir tuo būdu padidinti Vakarų priklausomybę nuo Maskvos politikos.

Ruošia smūgį Vakarų transportui

Vakarų egzistencijos priklausomybė nuo jūros kelių yra labai didelė. Be užjūrinio importo ir eksporto gyvenimas yra neįmanomas. Vakarų Europa iš užjūrių turi importuoti arba, kavą, kakao, prieskonius ir kt. Bet ir pagrindinių maisto produktų gamyba (duonos, mėsos, cukraus) negali apsieiti be užjūrinės pagalbos: milijonai tonų fosfato trąšoms iš užjūrių atplaukia į Vakarų Europos uostus. Vakarų Europos žemės ūkis be dirbtinų trąšų Vakarų Europą neišmaitintų: žemės ūkio produkcija kristų daugiau kaip per pusę. Vakarų Europa turi importuoti energetinių medžiagų, pvz. naftą (gazoliną). 1967 m. Vakarų Europa sunaudavo 416 mil. tonų importuoto kuro, kurio 50% iš Artimųjų Rytų. Vakarų Europa turi importuoti aprangai medžiagų: medvilnės, vilnos, celiuliozės ir kt. Bet ir sunkioji industrija nėra įmanoma be importo iš užjūrių: Vakarų Europa iš užjūrių importuoja vario, nikelio, chromo, cinko ir kobalto.

Maskva, nekreipdama dėmesio į gamybos kainas, gali sulaužyti atskiro Vakarų produkto monopoliją: ji gali numušti kainas. Prekybos laivynas yra didėle galybė. Kremlius kiekvienais metais gali daryti politinius prekybos laivyno manevrus: pirmiausia labai lengva numušti naftos kainas. Preky-

Prez. Nixon kalbasi su naujuoju Aukščiausio teismo pirm. Burger.

Rūkas ant vieškelio

Romanas
STASIUS BUDAVAS

Is anglų kalbos vertė Al. Baronas

99

Bet moters kaktą dabar buvo raukšlėta, jos veidas buvo pilnas nuovargio. Savo rankose ji laikė šilko apatinukus. Ji pakėlė galvą ir pradėjo ramiai kalbėti vokiškai:

— Aš patikinu, ponios, kad šios kelnės ir baltiniai niekada nebuvo vilkėti. Jie absoliučiai nauji, svarbiausia, kad tai prieškarinės pirmos rūšies medžiagos. Jūs šandien tokios niekur negausite.

— Žiūrėk, Charlotte, ši prekyba ne man, ar tu norėtum tuos drabužius pirkti? Jeigu ne, tai einame į stovyklą, — jis darėsi nekantus.

— Ne, ne, brangusis, man nereikia, bet yra kita priežastis. Ta moteris mane domina. Man gaila jos. Paėikime arčiau.

Dabar jie buvo visai arti moters.

— Ponia, jūs prašote per daug, — viena moteris iš stovyklos kalbėjo lauztą vokišką kalbą. — Keturi svarai sviesto tai labai aukšta kaina.

Ponia galvojo, jos kaktose pasirodė daugiau raukšlų, tačiau ji ramiai paklausė:

— Kiek jūs siūlote?

— Trys svarai taukų ir trys pakeliai amerikietiš-
kų cigarečių. Tai viskas, ką dabar turiu. Rytą aš išvykstu iš Vokietijos, — pasakė moteris.

— Man nereikia cigarečių, aš nerūkau, — vėl atsakė vokiečių.

— Ponia, gal jūs norite trijų svarų margarino ir vienos dėžutės mėsos konservų? — paklausė kita.

— Gerai, aš sutinku, trys svarai margarino ir dėžutė mėsos, — atsakė.

— Bet vieną minutę, ponias, aš nubėgsiu į stovyklą ir tuoj sugrįšiu, — pasakė moteris ir nuskubėjo sargybinių saugomų vartų link. Kita moteris pasuko prie kitos grupės. Charlotte prisitartino prie vokiečių ir paklausė:

— Atsiprašau, ponias, jūs esate vokiečių?

— Taip, mano Fraulein, esu vokiečių, — atsakė šypsodamasi moteris.

— Aš taip pat esu vokiečių, — tarė Charlotte, — aš manau, kad jūs už baltinuius paprašėt permažai.

— Aš žinau, Fraulein, bet ką aš galiu daryti? Aš jau šioje aikštėje vaikštau daugiau valandos. Toks vėjas. Aš beveik suledėjau, — atsakė moteris.

— Jūs esate našlė?

— Ne, Fraulein, nesu. Mano vyras Rusijoje, nelaisvėje.

— Mano brolis taip pat nelaisvėje, jis yra kapitonas.

— O, tai mūsų toks pat likimas. Mano vyras yra aviacijos pulkininkas. Ar jūs esate iš šios stovyklos? — parodė moteris į vartus.

— Taip, brangi ponias, rytoj mes išvykstame į Bremerhaveną ir iš ten į Ameriką.

— Jūs esate laiminga, jūs važiuojate į turtingą kraštą, — šypsojosi ponias.

Tuo metu iš stovyklos grįžo moteris su margarinu ir mėsa.

— Labanakt, ponias, — pasakė Charlotte.

Neišsivysčiusių kraštų vaikų pagalbai Jungtinės Tautos skiria 7.7 mil. dol. Čekų laiko Jungtinių Tautų vaikų fondo pirm. Henry Labouisse. Kairėje matyti Jungtinių Tautų sekret. U. Thant.

bos laivynas nupigintą rusišką naftą gali pristatyti bet kuriam kraštui. Tam tikros Vakarų valstybės gali būti išstumtos iš rinkų. Maskva bet kurioje žemės vietoje gali įrengti ūkinį prietilį. Tas gali palengvinti politinę ir ideologinę Maskvos ofensyvą.

Kubos pavyzdys, kuris niekada negali būti užmirštas, štai kaip atrodo: rusų prekybos laivynas 1962 m. Kubai gabeno kariuomenę, municiją ir raketą. Kennedy reagavo griežtai. Chruščiovas sutiko atitraukti iš Kubos kariuomenę ir raketą su viena sąlyga: Amerika nedarys invazijos į Kubą. Taip įvyko. Komunistinė sistema Kuboje galėjo ramiai įsitvirtinti. Maskva iš Kubos atitraukė 9000 karių. Bet pasiuntė 17,000 "mokytojų ir patarėjų". Iš salos Maskva nepasitraukė.

Susikilę vakariečiai turėtų vienytis

Vakarai yra suskaldyti nevieningumo: jie nepajėgia išvystyti bendrą ir efektyvią politiką prieš komunistinį pasaulį. Vakarams trūksta globalinės strategijos. Globalinė strategija gali būti išvystyta ir įgyvendinta tik milijonų laivynų. Laivynas XX amžiuje yra nemažiau svarbus kaip ir kitais amžiais. Kremlius pasimokė iš Hitlerio, pseudostrategijos, kurio galvoseną buvo grynai kontinentalinė. Pekingas taip pat intensyviai stato laivyną. Kinų ir rusų prekybos laivynų išsivystymas privertė Tokio imtis tiesiog sensacingų pastangų: 1966 m. japonai pastatė 8 mil. tonų, 1980 metais yra numatyta pastatyti 40 mil. tonų.

Maskva pasaulinėje prekyboje siekia viešpatavimo. Bet ar tai suprantama Vakarai? R. M. Hood, Amerikos laivų statybos prezidentas, šitaip pasakė: "Sovietų Sąjunga išėjo į lenktynes. Maskva nori užtikrinti pasaulinių prekybos kelių kontrolę. Ši kontrolė yra gyvybiška NATO ir visai Vakarų sistemai, kuria remiasi ir Amerikos saugumas". Po dešimties metų Sovietų Sąjungos laivynas gali būti didesnis kaip bet kurios Vakarų valstybės. Vakarai, ypatingai

— Labanakt, Fraulein, linkiu jums laimingos kelionės.

Charlotte atsisveikino ir priėjo prie Vytauto, kuris nuosliau laukė.

— Vytautai, aš esu taip prislėgta, išvaizduok, kaip vargšė ponias yra alkana, — pasakė susigraudinusi mergina.

Jie praėjo vartus ir pasuko savo pastatų link.

— Taip, Charlotte, visa Europa yra vargšė, — pasakė Vytautas po valandėlės.

— Ir ši yra mūsų paskutinė naktis Europoj. Likimo vaikai palieka savo gimtuosius namus. Taip, toks mūsų likimas.

— Aš netikiu likimu, Charlotte.

— Aš tikiu. Mes negalime nuo likimo pabėgti.

Rytoj aš tau apie tai daugiau papasakosiu.

Snieguolės krito, vis labiau gulant gruodžio nakčiai.

50

Jie iš stovyklos išvažiavo kitą rytą ir ilgą traukinį pasiekė Šiaurės Vokietijos uostą Bremerhaveną.

Tolimaus horizonte jie matė daug laivų, didelių ir mažų, su rūkstaniais kaminiais. Kai jie privažiavo arčiau, girdėjo švilpimus ir ūkavimus. Traukinys sustojo krantinėje. Šaltas, aštrus vėjas pūtė nuo jūros ir tirštė dūmai iš jų laivo dengė keleivius kaip tamsūs debesys.

Perkėlimas iš traukinio į laivą tęsėsi keletą valandų. Pirmiausia senos moterys, mergaitės ir motinos su mažais vaikais įėjo į laivą. Po to sekė vyrai. Tūkstantis sielų ir kūnų, pažymėtų DP ženklų, lipo į didelį laivą.

(Bos dangus)

SDS SEPTYNERIŲ METŲ SUKAKTIS

Destruktyvi organizacija, remianti JAV priešus
J. VENCKUS, SJ

Kai tik kuriame nors universitetą kyla triukšmas, tuojau išgirsime SDS ir kovotojų už neegzistuojančią demokratiją. Šiuo atveju pakalbėsime apie pirmąją organizaciją. Pilnas jos vardas — Students for Democratic Society (trumpai SDS). Ši draugija įsikūrė 1962 metais, taigi šiemet tai jai sušė 59 studentai, išleidę manifestą, kur yra paskelbtas draugijos tikslas: "Asmeniško dalyvavimo demokratijoje (democracy of individual participation). Dabar ta draugija veikia maždaug 350 universitetų ir priskaičiuojama apie 70,000 narių. Veiklos priemonės kaip patys galime pasitebėti, yra įvairios: skelbia streikus universitetuose, reikalauja atstoti kokius profesorius, net universitetus, kad negrįžtų profesorių padidinti, kad mokytojai už mokslą nekeltų, kad ROTC (Reserve Officers Training Course) būtų panaikintas, kad jaunų vyrų į kariuomenę neimtų. Smerkiama Vietnamo karas, kuris esąs ir moraliskai neleistinas. Reikalaujama, kad universitetams nepirktų namų apyvirkui kur profesoriai ir studentai galėtų arčiau prie universiteto gyventi, nes vargšai žmonės turi kurti keltis ir pan. Studentai įsiburiauja į universiteto patalpas, daugiausiai administracijos, kur visoki dokumentai yra sudėti. Studentai ruošia eisenas su valdžios pareigūnais užgaunančiais plakatais. Visus šitokius veiksmus SDS vadina "militant actions" (kariški veiksmai), kurie labai trukdo ramų universiteto mokslo darbą. Yra sena universitetų tradicija neįsileisti policijos ir nepažeisti universiteto autonomijos, bet kai kur nebeįsileidžia ir pasikviečia ją tvarkai atstatyti.

SDS centras yra Chicagoje, West Madison Street. Per paskutinius šešis mėnesius jie suruošė apie 200 "militant actions". Paskutiniuosius savo "veiklos" metus jie laiko sėkmingiausiais. Šios organizacijos žmonės stengiasi įsibrauti į bet kuriuos valdžios ir administracijos organus, kad gautų teisę balsuoti, nori visur turėti savo atstovus, kitaip sakant nori decentralizuoti universitetų valdžią. Jie labiausiai neapkenčia "kariuomenės susibūrimo" su industrijos kapitalu". Kariuomenės nelaimė, kad jai nepasisekė karščiau iširti Vietnamo klausimo. Istorią turės išspręsti, kas buvo kalti — politikieriai ar kariuomenė. Gal kariuomenė būtų ir išsprendusi Vietnamo klausimą, jeigu politikieriai būtų leidę, bet faktas lieka faktas, kad kariuomenė neįsprendė, todėl tam tikra mokesčių mokėtojų dalis nebepažįsta duoti pinigų net antiraketiniams įrenginiams.

Be to, patys universitetai pasidaro ar pavirto į "profesionalų fabrikus", kuriuose nebeliko auklėjimo, žmogiško elemento. Harvardas tuo didžiausiu, labiausiai ir nukentėjo. Naujas judėjimas visų institucijų autoritetą paneigė. Žmonės nebeįsileidžia senomis institucijomis, net ir religinėmis. Niekas nebepažįsta klausyti nei įstatymų, nei įsakymų, kurių sudaryme patys nedalyvavo. Viršininkai su pavaldiniais turi dialoguoti. Institucijų autoritetas labai nukentėjo ir labai buvo pažemintas.

SDS problemos

SDS visur turi savo skyrius. Ju pasisekimas nevenodas, o kartais labai abejotinas. Jie visur stengiasi atrasti stiprų veiklos motyvą. Iki šiol toks motyvas buvo peikti Vietnamo karo. Tas karas ir yra keistokas, primenantis civilinį karą, kur nežinau, kas yra priešas ir kur tas priešas; jis

paslaptinai pasirodo, paslaptinai ir dingsta. Priešas viską žino, ką amerikiečiai daro, o amerikiečiai akiai eina į kovą. Kitas SDS sunkumas yra, kad studentų masė jiems pradžioje nepadeda, betgi nepadedą ir administracijai. Dažnai pasitaiko, kad žmonės nemėgsta viršininkų, mano, tegul jie patys apsigina — jie turi daugiau priemonių. Didžiausias SDS priešas yra FBI, turįs savo agentus. FBI renka visus duomenis, fotografuoja visus karinius dalyvius, užrašo visas pavardes. Kas areštuotas tas yra areštuotas. Jei patekai į FBI sąrašą, turėsi daug sunkumų vėliau, kai iešiosi atsakingesnę tarnybą.

Bet jaunas studentiškas idealizmas ir entuziasmas, dažniausiai neatsižvelgia į įprastą materialiąsias pasekmes. Žinomas yra jų pasakymas: "Gyvensime duona, druska ir svogūnais. Tegyvuoja revoliucija".

SDS yra organizuota nacionaliniu pagrindu. Vienas SDS vadų Jeff Rice, Northwestern University, aiškiai sako, kad or-jā dabar pergyvena lemiamą laikotarpį (a crucial period of transition).

SDS ryšiai su kitomis organizacijomis

Tikrumoje prie SDS priklauso ir taip vadinama Maoist Progressive Labor Party. Ta partija laikosi Mao taktikos ir, be to, jungiasi su darbininkų ar proletarų partijomis. Tai radikali partija. SDS dažnai nenori tokio radikalizmo. Negrų grupės SDS nepatinka, nes nėra pakankamai griežta kovoję. Negrai prikla, kad SDS baltieji — "they don't have their own good issues", kad negrų ideologija esanti aukštesnė, jie kovoja už savo rasės laisvę; tautiški judėjimai visados yra stipresni ir labiau motyvuoti. Puerto Rico studentai ir paprastai žmonės eina dažniau su negrais.

Ar svetima vaktybė remia SDS?

SDS judėjimui yra dažnai daromas priekaištas, kad jis yra kokios svetimos ideologijos tarnyboje, pav. galėtų būti Maskva, Havana, Peking, Hanoi. Tikrumoje, šaukimo kortelių suplesymas, atsakymas eiti į kariuomenę, visoki protestai su eisenomis prieš karą Vietnamo išveina priešą naujai "conscientious objectors" prieš kiekvieną karą. FBI ir paprastoji policija, kuri seka SDS judėjimą, sako, kad nesą įrodyti, kad SDS būtų svetimoje tarnyboje. Pastebėta, kad SDS mažai turi pinigų savo veikimui.

Kaip vertinti SDS judėjimą? Studentai universitetuose triukšmavo visais laikais, nuo pat vi-

Elizabeth N. J. policijos vadas Byrnes gavo mokslo laipsnį Rutgers universitete. Čia matyti jo žmona ir dukters. Aukštesnė mokyklą policijos vadas baigė prieš 37 m.

duramžių, kada universitetai pirmieji įsisteigė Italijoje. Studentai gražiausiu jaunimas turi turėti išlieti savo energiją. Ispanijoje studentai ilgais plokščiais užsimetę, gitaromis apsikabinę naktimis prie kokio balkono savo serenadą dainuoja savo "dulcinejoms". Paprastais piliečiams tas nepatiko, nes neleidavo miegoti.

Pačioje Amerikoje žinome, kad 1825 metais Virginijos universitetas šaukėsi policijos, kad apsaugotų profesorius nuo "asmeniško pavojaus". Reikia atsiminti, kad mūsų studentai yra gerai išmąstinti, stiprūs, turi savo automobilius, savo merginų. Ko jie bijo? Negaus universiteto diplomo, eis bet kur tarnauti.

Gal pats giliausias pasikeitimas — savotiškas autoriteto ir valdžios supratimas. Vietoje paklusnumo reikalauja dialogų. Pirmiau autoritetas buvo laikomas nuo Dievo (non est potestas nisi a Deo). Vienuolijose viršininko balsas buvo Kristaus balsas. Tėvų autoritetas buvo ketvirtas Dievo įsakymas. Popiežiaus autoritetas buvo paties Kristaus. Kristaus žodžiai: Tu es Petrus... Kas tave klausia, manęs klausia. SDS kaip tik parodo ką nori, sakydama "a democracy of individual participation" arba "participatory democracy" — reiškia, jie nemano pildyti jų įsakymų ir įstatymų, kurių sudaryme ir nutarime jie patys nedalyvavo. Jie nori patys valdyti karą ir klausyti.

NAUJAS LITURGINIS KALENDORIUS

Popiežiaus Pauliaus VI-ojo specialiu raštu — motu proprio "Mysterii Paschalis" paskelbtas naujas liturginis kalendorius, kuris pradės galioti ateinančių metų sausio 1 dieną. Liturginiai arba bažnytiniai metai savo struktūroje lieka tie patys tik labiau išryškinama

atskirų laikotarpių bažnytinė mintis. Taip trys savaitės prieš gavėnią, vad. "Septuagesima" panaikinamos, priskiriamos paprastųjų metų sekmadienių eilei. Taip pat panaikinamos dvi Kančios savaitės — "Dominicae Passionis", įjungiant jas į gavėnios sekmadienių eilę. Didėnių pakeitimų susilaukė įvairių šventųjų šventės. Naujajame liturginiame kalendoriuje labiau

iškelti tie šventieji, kurie yra svarbūs visai Bažnyčiai, gi kiti paliekami garbinti atskirose vietose, tautose, vyskupijose ar kraštuose. Siekiant pabrėžti Bažnyčios universalumą į bendrąją bažnytinį kalendorių įjungiami naujųjų laikų šventieji, atstovaujantys įvairius kontinentus ar kraštus, kaip pav. Nagasaki kankiniai Japonijoje, Ugandos kankiniai Afrikoje, Kanados kankiniai Šiaurės Amerikoje ir šv. Martynas de Porres Pietų Amerikoje ir kiti. Iš viso naujajame kalendoriuje palieka 58 visoje Bažnyčioje švenčiamos šventųjų šventės ir 92 fakultatyvinės — neprivalomos šventųjų šventės. Spaudos konferencijoje aiškindamas naują liturginį kalendorių Apeijų Kongregacijos sekretorius kun. Bugnini, pareiškė, kad ir keletas visuotinių didžiųjų švenčių paliekamos fakultatyvinėmis šventėmis kaip tai Švenčiausio Jėzaus Vardo ir Brangiausio Kraujo šventės, Marijos Snieginės bazilikos dedikacijos ir Marijos Nekalčiausios Širdies šventės, šv. Juoza-

JEIGU JUMS REIKIA
GRAŽIŲ VIZITINIŲ KORTELIŲ,
kreipkitės į "Draugą", kuris spausdina tokius dalykėlius gražiai, greitai ir prieinama kaina.

DRAUGAS
4545 West 63rd Street
CHICAGO 29, ILLINOIS

A. + A. LOUIS JUŠKA

Gyveno 2237 W. 23rd Place, Chicago, Illinois.
Mirė gegužės 24 d. 1969 m. 10-10 val. vakaro, sulaukęs 74 metų amžiaus.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 57 metus. Giliai nuliūdę liko: žmona Della, trys dukterys: Lorraine Grant, Rose-Mary Larson, žentas Oscar ir Eleanor Talmontas, žentas Gerard, sūnus Raymond, marta Diane, devyni anūkai: Cynthia, Susan, Deborah Grant, David Larson, Kathryn, Linda, Steven Talmontas, Mark ir Lynne Juška ir daug kitų giminių, draugų ir pažįstamų.

Kūnas pašarvotas pirmadienį, gegužės 26 d. 6 val. vak. Lackawicz ir Sūnų koplyčioje, 2314 W. 23rd Place.

Laidotuvės įvyks trečiadienį, gegužės 28 dieną iš koplyčios 9 val. ryto į Aušros Vartų parapijos bažnyčią ir iš jos į šv. Kazimiero kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdusi lieka SEIMA.

Laidotuvių direkt. Lackawicz ir Sūnūs. Tel. VI 7-6672.

A. + A. MARY MAŽEIKAI PO TEVAIS NAVICKAITĖ

Gyveno 4544 South Talman Avenue, Chicago, Illinois.
Mirė gegužės 24 d. 1969 m., 10:30 val. vakaro.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 59 metus.

Giliai nuliūdę liko: duklė Veronica Carnelly, anūkai Jean Clark su vyru Chester, Peggy Nichols su vyru David ir James Carnelly, sūnus Bruno Mazaika, marta Martha, anūkai Philip su žmona Linda, Tom su žmona Carolyn ir Adrianne Bochannin su vyru John, Jeffery Mazaika ir penki proanūkai, ir daug kitų giminių, draugų ir pažįstamų.

Kūnas pašarvotas Mažeika-Evans koplyčioje, 6845 So. Western Ave. Laidotuvės įvyks trečiadienį, gegužės 28 d. iš koplyčios 9:45 val. ryto į Nekalto Prasidėjimo šv. Panelės parapijos bažnyčią ir iš jos į šv. Kazimiero kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Praneša nuliūdę: GIMINES.

Laidotuvių direkt. Mažeika-Evans. Tel. RE 7-8600.

A. + A. ANDREW S. WASTAK, Sr.

Gyveno 1512 So. 49th Avenue, Cicero, Illinois.
Mirė gegužės 24 d. 1969 m., sulaukęs 69 metų amžiaus.

Giliai nuliūdę liko: žmona Josephine, po tėvais Bajornas, sūnus Andrew Jr. su žmona Cecilia, sesuo Grace Carol, kazimierietė Catherine, jos vyras Chester Kleszewski, trys anūkai, brolis Alphonse, jo žmona Helen-Ann Kristie, seserė Sophie Putrim, Harriet su vyru Ludwig Streck ir daug kitų giminių, draugų ir pažįstamų.

Priklausė Darius-Girno American Legion Post Nr. 271. Raud. Rožės Klubui, Cicero Kareiviams ir Cicero Eagles, nr. 1935.

Kūnas pašarvotas A. Petkaus ir Sūnų laid. koplyčioje, 1410 So. 50th Ave., Cicero, Illinois. Laidotuvės įvyks antradienį, gegužės 27 d. iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į šv. Antano parapijos bažnyčią ir iš jos į šv. Kazimiero kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdusi lieka: žmona ir giminės.

Laidotuvių direkt. A. Petkus ir Sūnūs. Tel. 863-2108.

DRAUGAS, pirmadienis, 1969 m. gegužės mėn. 26 d. 5

G E L E S
Vestuvės, banketai, laidotuvės ir kt.
G U Z A U S K Ų
BEVERLY HILLS GELYNŲ
2443 W. 63rd St., Chicago, Illinois
PR 8-0833 — PR 8-0834

Mūsų brangiam Bičiuliui

A. + A.

KĖSTUČIUI KUDŽMAI

netikėtai išsiskyrus iš mūsų tarpo, jo žmoną GINĄ, sūnus LINĄ ir DARIŲ, gimines bei artimuosius giliai užjaučiame.

Maldoje ir liūdesy prašome Aukščiausiojo A. + A. KĖSTUČIUI amžinos dangaus ramybės.

Lietuvių Fronto Bičiulių Vyr. Taryba
ir Centro valdyba

MAZEIKA & EVANS
FUNERAL HOME
THREE
AIR-CONDITIONED CHAPELS
Parking Facilities
6845 SOUTH WESTERN AVE. REpublic 7-8600

PETKUS
TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
THREE MODERNIOS KOPLYČIOS:
2533 West 71st Street Tel. 476 2345
1410 So. 50th Ave., Cicero Tel. TO 3-2108-09
AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

SAINT CASIMIR MONUMENT CO.
3914 West 111th Street
Didžiausias Paminklams Planų
Pasirinkimas Visame Mieste.
Telef. — CEdarcrest 3 - 6335
Vienas blokas nuo kapinių.

E U D E I K I S
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Dovydas P. Gaidas — Geraldas F. Daimid
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS:
4330-34 South California Avenue
Telefonai: LA 3-0440 ir LA 3-9852
4605-07 South Hermitage Avenue
Telefonas — YArds 7-1741-2

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos Nariai
LACKAWICZ IR SŪNUS
2424 W. 69th STREET Tel. REpublic 7-1213
2314 W. 23rd PLACE Tel. VIRginia 7-6672
PETRAS BIELIONAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Tel. LAfayette 3-3572
ANTANAS M. PHILLIPS
3307 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-3401
POVILAS J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Tel. YArds 7-1911
JURGIS F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel. YArds 7-1138-1139
VASAITIS — BUTKUS
1446 S. 50th AVE. CICERO, ILL. Tel. OLYmpic 2-1003
LAWN FUNERAL HOME
Sigmund J. Sutkus
7900 STATE RD., OAKLAWN, ILL. Tel. 638-2520

POVILAS KRAUCHUNAS
Gyveno 6924 S. Maplewood Avenue, Chicago, Illinois.
Mirė geg. 22 d. 1969, 6 val. vak., sulaukęs 66 m. amžiaus.
Gimė Lietuvoje. Kilo iš Panevėžio apskrities ir parapijos.
Freidžių kaimo.
Amerikoje išgyveno 36 m.
Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Elzbieta (Stasiulytė), 2 broliai: Petras ir Kazys, 2 sūnūs, Jonas Krauchunas su žmona Sylvia, ir Petras Krauchunas, sesuo Stefanija Lietuvoje, svogerka Anelė Žilys, jos vyras John, dukterėčia — krikšto duklė Aldona Losach su vyru Robert ir Seima, dukterėčia Anne Kush su vyru Walter ir Seima, sūnėnas Walter Kuzavinas su žmona Marge ir Seima, krikšto vaikai Robert Knack ir Ronald Dunski, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Kūnas pašarvotas Petkaus Marquette koplyč., 2523 W. 71 St. Laidotuvės įvyks antradienį, geg. 27 d. iš koplyčios 9 val. ryto bus atlydėtas į šv. M. Marijos Giminio parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gegulgos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nuliūdę į šv. Kazimiero kapines.
Nuosirdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.
Nuliūdę: ŽMONA, BROLIAI, SESUO IR KITI GIMINĖS.
Laidotuvių direktoriai S. Petkus ir Sūnūs. Tel. 476-2345.

APLINK MUS

× **Žurn. Vladas Ramojus**, išleidęs apie mūsų herojus — Lietuvos partizanus — knygą, kuri su dideliu pasisekimu buvo mūsų visuomenės priimta ir tuoj išpirta, paruošė aktualų staipsnį lietuvių rezistencijos tema, kuris bus atspausdintas programiniame leidinyje mūsų tautos kovotojų pagerbimui religiniame koncerte su Sasnausko "Requiem" birželio 14 d., kuriame dalyvaus Chicago ir apylinkių lietuviai.

× **Fel. Sereičikas**, plačiai žinomas Brighton Park veikėjas, Balso gegužinėje tvarkys administracinius reikalus.

× **Rašyt. Charles Angoff** ateinantis šeštadienį keliom valandom atvyksta į Chicago, kur sakėsi mieliai pabendrausias su lietuviais rašytojais. Šis amerikietis profesorius yra didelis lietuvių bičiulis ir ne kartą gausiom auditorijom palankiai kalbėjęs apie lietuvių kultūrą.

× **A. A. Balio Jablonskio** paminklo šventinimas įvyks Kapinių Dieną, gegužės 30 d., Šv. Kazimiero kapinėse tuojau po mišių. Blokas 72.

× **Aleksandras Gešventas**, po operacijos Loretto ligoninėje, jau prieš savaitę iš ligoninės išėjęs, sveiksta pas sūnų Olegą, 1801-05 So. 51 Ave., Cicero. Jų telefonas Olympe 6-0382. Rūpestingai jį prižiūri marti ir dr. F. Kaunas.

× **Moteryų Sąjungos apskrities** rengia išvažiavimą birželio 8 d. 9 val. r. Autobusas bus prie mokyklos. Vykstama į karalių, kunigų sodą, Munster, Ind. Norintieji dalyvauti gali bilietus įsigyti pas narsę, apskrities pirm. Oną Paurazas, Matijoną Paukštis, Nataliją Šatunas, Oną Ivinskaitę, Mary Genis. Prašome registruotis, nes reikia žinoti, kiek bus dalyvių.

× **Feliksas Sereičikas**, Balso vicepirmininkas, direktorius ir apskr. valdybos vicepirmininkas, bus vyriausiu šeimininku Balso gegužinėje — piknike, birželio 1 d. Jis kviečia visus geranorius lietuvių piknikė dalyvauti ir žada visus gerai pavaišinti. (Pr.)

× **Bilietai į vysk. A. Deksnio** pagerbimo vakarienę, įvykstančią birželio 29 d. Martiniečių salėje, yra gaunami, parašant laišką O. Gradinskienai, 2512 W. 47 St., Chicago, Ill., 60632, arba paskambinant telefonu FR 6-1998, taip pat Marginiuo se, 2511 W. 69 St., tel. FR 8-4585. Organizacijos kviečiamos organizuoti stalus. (pr.)

× **Kad "šviežias" oras** nevisada šviežias, čikagičiai gerai žino. Gerieji Emerson vėsinant turi turėti puikius filtrus orui kurti. Gradinskas, 2512 W. 47 St., FR 6-1998. (sk.)

× **Kad tinkas nekristų rūsy**, įsigykite patį geriausią drėgmės išimtuvą (dehumidifier) Oasis. Gradinskio vėsinatuvų. T. V. ir radijų krautuvė, 2512 W. 47th St., FR 6-1998.

× **Jei gyvenate Chicagoje** ir turite mūr. 1 ar 2 butų namą ir gal mokate už \$17.500 vertės namą už 3 metų draudimo polisą 108 dol., pas Frank Zapolį jūs mokėtumėt 86 dol., sutalpydami 22 dol. Pašaukite, tel. GA 4-8654. (sk.)

× **EMERSON oro vėsinatuvai** (air conditioners) — žemiausios kainos. Apžiūrėjimas ir įdėjimas veltui. **Banga TV**, 2649 W. 63rd St., tel. 434-0421, namų WA 5-3607. (sk.)

× **Pranešama, kad Lietuvių** paštininkų knyga išėjus iš spaudos, visos paskolintos nuotraukos iš daugelio asmenų, jau pradėtos gražinti atgal. Buvo gauta iš viso nuotraukų apie 400, kurių apie 300 buvo panaudota knygos pagyvinimui. Todėl reikia pakantos iki visiemis bus išsiuntinėti laišukai su paskolinta medžiaga.

× **Kun. A. Račkauskas**, Brooklyn, N. Y., pratešdamas "Draugo" prenumeratą, pridėjo 5 dol. auką spaudai paremti. Dėkojame.

× **M. Dambrauskas**, mūsų skaitytojas Phoenix, Ariz. prisiuntė 5 dol. auką mūsų spaudos reikalams. Nuširdus ačiū.

× **Juozas Ugiuskas**, "Draugo" prenumeratorius Grand Rapids, Mich., prie prenumeratos mokesčio pridėjo 5 dol. auką spaudos reikalams. Dėkojame.

× **Šv. Kazimiero** kapinėse kapų puošimo dieną šv. Mišios bus 10:30 v. r., kurias atnašaus kun. J. Kuzinskas, giedos šv. P. M. Gimimo parap. choras, vad. V. Baltrušaitis.

Patricia Raman gavo Lietuvių Prekybos rūmų stipendiją 500 dol. Bagia Marijos aukšt. mokykla studijuoti Lojolos universitete.

CHICAGOS ŽINIOS

MINEJO SUKILIMĄ

Chicagoje apylinkėse gyveną 600.000 graikų šeštadienį minėjo 148-tas metines sukilimo, išsivysčiusio į nepriklausomybės karą (1821-29) prieš Turkiją.

MOKYTOJŲ STREIKAS BAIGTAS

Derybomis, kurioms vadovavo meras Richard Daley, užbaigtas Chicago mokytojų streikas prieš viešąsias mokyklas. Šiandien mokyklos jau veikia.

PRAGYVENIMAS BRANGSTA

Darbo departamentas iš Washingtono praneša, kad Chicagoje

goje balandžio mėn. pragyvenimas vėl pabrango vieno procento penktadaliu. Palyginant: kas 1957-59 kainavo \$10, dabar kainuoja \$12.64. Anglijoje dar praščiau. Ten, palyginus su 1962 metais, kas tada kainavo \$10, dabar kainuoja \$13.17.

SICLO PREMIJAS UŽ DIDŽIAUSIĄ ŽUVĮ

Aldermanas Donald Swinarski parūpins premijas jaunuoliams sugavusiems didžiausias žuvis McKinley parko kūrėje prie Damen ir 38-tos. Šiomis dienomis parkų distrikto žuvininkystės skyrius į kūrą įleidžia tūkstančius žuvų.

Amerikos kariai Vietname savo artimiesiems atsiunčia iš fronto įkalbėtus sveikinius, tačiau jie nedaug turi magnetofonų ir todėl jiems pirkti suvaržytas. Tarp aukotojų yra ir Chicago Lietuvos kultūros muziejaus savininkas St. Balzekas, įnešęs pusantro šimto dolerių. Čia matyti serž. Watson bekalbąs į vieną tokių magnetofonų. Antroji eilėje Charlotte Davis, St. Balzekas ir pulk. A. W. Gustafson.

J. A. VALSTYBES

— **Philadelphijos** ateitininkų metinė šventė įvyks birželio 22 d. Pamaldas laikys kun. dr. K. Širvaitis. Pagrindinis kalbėtojas bus dr. V. Vygantas.

— **Dr. Jonui Kašubai**, Ohio State egzaminų komisija pasukinėję savo sesijoj suteikė profesinio inžinieriaus teises. Ta proga Ohio Society of Professional Engineers jį atžymėjo kaip gavusį egzaminuose iš mechaninės inžinerijos aukščiausią laipsnį iš visų laikusių tos srities egzaminus Ohio State. Dr. Kašuba dirba Battelle Tyrimų institute, Columbus, Ohio.

— **Apie kun. Adolfą Sušinską** rengiamai monografijai savo prisiminimus parašė kun. dr. Juozas Prunskis, Pranyš Alšėnas, Vytautas Svila, dr. Vytautas Majauskas. Fotografijų atsiuntė Alfonsas Ilekis, A. Paškonis, dr. V. Majauskas, A. Su-

šinskas, P. Narutis. Labai laukiama daugiau atsiliepimų iš kun. Sušinsko draugų ir jo buvusių daugelio mokinių. Sušinsko knyga "Šviesos ir šešėliai" jau suredagauta. Prie to rengiama trumpa monografija. Redaktorių bus labai dėkingas už atsiųstą bet kokią medžiagą: atsiminimus, laiškus, fotografijas. Ar kas nežino, kur galima būtų gauti Sušinsko rašytų prisiminimų "Gyvenimas mirtyje"? Paskubėkite pagelbėti išryškinti "Maršo jaunystei" autoriaus asmenybę. Šią vasarą manome viską galutinai paruošti spaudai. Savo prisiminimus ar kokią kitokią medžiagą siųskite kun. T. Narbutui, 1922 Leo st., Dayton, Ohio 45404.

— **"Laisvės žiburio"** radio programa New Yorke pradedant birželio 8 d. bus girdima sekmadienio rytais nuo 9 iki 10 val. Laikas yra keičiamas perduodama per WHBI stotį radio klubo narių. Ši programa lietuvių ir anglų kalbomis perduodamos per WHBI stotį 105.9 FM banga.

Sesuo Elena Teresė, Omahos Šv. Antano parapijos mokyklos vedėja.

VUKIETIJOS

— **Stasys Ralys** mirė vasario 3. Palaidotas vasario 6 Schwetzingeno kapinėse. Laidojimo apeigas atliko kun. Br. Liubinas. Prie atviros duobės atsisveikinimo žodį tarė 8591 LS lietuvių kuopos vadas kapt. J. K. Valiūnas. Laidotuvis dalyvavo didžioji dalis tos kuopos narių, velionio ilgamečių bendradarbių. Vainikus atsiuntė taip pat kitos lietuvių LS kuopos ir eilė artimųjų bei bičiulių. Stasys Ralys iš Lietuvos pasitraukė kario uniformoje. Jau 1946 jį sutinkame LS daliniuose, o nuo 1950 rugpjūčio 10 d. — 8591 LS kuopoje, pradžioje Darmstadte, vėliau Schwetzingene.

Buvo gimes Jonišky 1920 rugpjūčio 6. Buvo vedęs, bet vaikų neturėjo. Schwetzingene liko liūdinti žmona.

— **Augustinas Čėsnys** mirė 1968 gruodžio 11. Palaidotas Memmingeno kapinėse (Waldfriedhof).

— **Kun. D. Kenstavičius** maloniai sutiko nuolat surinkti mokslo pinigus vienam r. kiniui. Kas mėnesį jis atsiunčia 70 marčių.

OKUPUOTOJE LIETUVOJE

— **Nebėra tokios drausmės.** Komunistų partijos sugalvotose veikimuose Lietuvoje nebėra drausmės, kurios būdavo anksčiau. Štai ką apie tai rašė Vilniaus Tiesa kovo 1 dieną: "Tuščios kėdės. Šią savaitę Vilniaus salėse kaip niekada gausu pasitarimų, plenumų, konferencijų, posėdžių. Ne vieną iš mūsų pagerbė kvieslys, gražus pakvietimas. Ir štai — renkas pakvietieji. Žmonių gausu prie paradinių durų, prie registracijos staliukų, kur dar ir knygelę gauni atminimui. Nestinga klausytojų iškilmingoj įžangoj. Tik pasigrožėti galima susikaupti, kuris palydi pagrindinį pranešimą. Visa tai trunka valandą — pusantros. Na, o paskia ima tvistėti tuščios kėdės. Ypač anksti pradėjo skirstytis ir Vilniaus m-to pirmosios kultūros darbuotojų konferencijos dalyviai. (Tartum jų nebūtų lietuvių svarbių miesto kultūrinės ateities klausimai, tartum ne apie jų pareigą ir darbus čia būtų kalbėta)... Ši konferencija, iš kurios dalyviai pasiskubino išvykti, buvo visai iš konferencijų, kuriose kultūrininkai rengiami "tinkamai prisidėti prie Lenino jubiliejaus pagerbimo".

(E)

CHICAGO IR APYLINKĖSE

SAULIŲ VIEŠUTINO SUVAŽIAVIMO REIKALU

Siemet LSST c. v. svarstė klausimą, kada ir koikiu būdu daryti sekantį saulų kuopų atstovų suvažiavimą. Mat, saulų kuopos yra išmėtos po visą Ameriką ir Kanadą.

Kaip žinoma, sauliai renka savo valdomuosius organus kas treji metai. Iki šiol toki suvažiavimai įvykdavo Chicagoje. Buvo vienas korespondencinis suvažiavimas. Įdomu, kad už korespondencinį suvažiavimą pasisakė šios kuopos: DLK Algirdo, J. Daumanto, St. Butkaus ir Vytauto Didžiojo kuopa Chicagoje.

Už akivaizdinį suvažiavimą pasisakė: Vl. Putvio kuopa, J. Vanagaiciū, DLK Kęstučio, LK Mindaugo, DLK Gedimino, M. Jankaus, juos — gen. Daukanto, Klaipėdos, Švyturio.

Vietovė: už Chicago — 2 kuopos, už Detroitą — 3, be vietos nurodymo — 4.

Todėl mutarta šaukti 1970 m. gegužės 30—31 d. Dainavoje akivaizdinį saulų kuopų atstovų suvažiavimą, kaip pusiauaklėje tarp Kanados ir Amerikos miestų. Apie tai reikalinga pašaliam pagalvoti iš anksto ir pasirengti laiku išsiskirti savo atstovus, kurie atstovautų visas saulų kuopas. Laiko daug, bet iš anksto reikia viską žinoti ir pasiplanuoti.

Antanas Gintneris

TAUTOS GOLGOTOS MINĖJIMAS

Pažvelgę į ne savoje žemėje gyvenusių ir gyvenančių mūsų kultūros kūrėjų savo tautai kraunamus kūrėjų lobius, rasime, kad bent praėityje didžiausią įnašą davė muzikai. Jų tarpe randame ir vieną pirmųjų mūsų, sakyčiau, tautinio prisikėlimo laikotarpio muziką kūrėją Česlovą Sasnauską (gimė 1867 m. birželio 19, mirė 1916 sausio 5, Petrapilyje).

Č. Sasnauskas vargonininkas, chorvedis, muzikas kūrėjas. Pradinį muzikinį mokslą gavo iš tėvo ir iš vargonininko dėdės. Vėliau mokėsi ne tik Rusijoje, bet ir vakarų Europoje.

Č. Sasnauskas priešingai savo amžininkui kompozitoriui Juozui Naujaliai (1869 balandžio 10—1934 rugsėjo 9) gyvenusiam Lietuvoje, visą savo gyvenimą praleido Rusijoje, daugiausia Petrapilyje. Jo kūrybos įnašas žymesnis pasaulinei muzikai, tuo tarpu J. Naujalia — bažnyčiai, nors abudu buvo vargonininkai, to laikotarpio žymiausi mūsų muzikos kūrėjai.

Kūryba nesensta

Č. Sasnausko kūriniai Kur bėga šeupe, Jau Slaviai sukilo, (žodžiai Maironio), Karvelė, Lėk, sakalėli ir kiti plačiai chorų dainuojami ir dabar. Vieną didžiųjų ano meto lietuviškos muzikos veikalų Č. Sasnausko kantatą Broliai prieš kelis metus gražiai išpildė Chicagoje meno ansamblis Dainava.

Č. Sasnauskas pasižymėjo ir bažnytinėje muzikoje. Ir, štai, birželio 14 d. šv. M. Marijos Gimimo (Marquette Parke) lietuvių parapijos šventovėje turėsime progos išgirsti Č. Sasnausko didingą kūrinių Requiem.

Tik ypatingomis progomis

Vieną penktadienio vakarą Jaunimo centran sukviečiams lietuvių spaudos ir radio darbuotojams JAV LB Chicago apygardos valdybos pirm. Andrius Juškevičius pranešė, kad skaudžių birželio įvykių proga, lietuvių tautos tragedijos aukoms ir kančioms prisiminti ir pagerbti Marquette Parko lietuvių parapijos šventovėje suskambės didingasis Č. Sasnausko kūrinys Requiem.

Šį ypatingą tautos golgotos paminėjimą rengia Chicago apygardos valdyba. Programa išpildo parapijos choras, vadovaujamas muziko Vlado Baltrušaitis. Visa meninė programa rūpinasi choro valdyba.

A. Juškevičius nušvietė organizacinius darbus ir rūpesčius. Choro pirm. Vaclovas Momkus supažindino su programa. Be choro programoje dalyvaus ir solistai. Išpildyti Č. Sasnausko Requiem — didelis užsimojimas ir didelis darbas. Energingas choro pirmininkas tikisi, kad choras tinkamai pasiruoš ir visus pasitaikančius sunkumus mugalės. Be pirm. V. Momkaus, dalyvavo ir choro valdybos nariai dr. E. Ringus ir Vyt. Kazlauskas. Programiniui leidiniui paruošti pakviestas Vytautas Radzius.

Plačiau apie Requiem kalbės choro vadovas muz. Vladas Baltrušaitis. Lietuvoje Č. Sasnausko kūrinys buvo išpildomas tik ypatingomis progomis.

Requiem tebuvo išpildomas tik ypatingomis progomis — dažniausia didžiųjų asmenų laidotuvis. Išpildydavo operos choras. Muz. Vl. Baltrušaitis svajonė buvo Č. Sasnausko Requiem su choru išpildyti. Šv. M. Marijos Gimimo parapijos choras pajėgus šiam uždaviniui įvykdyti.

Ne vien tik jų reikalas

JAV LB Chicago apygardos valdyba, choro vadovas ir valdyba užsimoję įvykdyti didelį uždavinį, bet tai ne vien tik jų reikalas. Tai reikalas visos lietuvių visuomenės.

Birželio 14 d. vakare visi susirinkime Marquette Parko lietuvių parapijos šventovėn, kur lydint galingos muzikos ir giesmės garsams susikaupsim ir prisiminsim mūsų tautos tragediją ir pagerbsime žuvusiuosius ir nukankintus.

J. Alksnė

PRANAŠAUJA ŽMONIJS PRAŽŪTĮ

Dean Rusk, buvęs valstijos sekretorius Kennedžio ir Johnsono administracijose, kalbėjo ketvirtos Tarptautinio sveikatingumo konferencijos dalyviams — gydytojams La Salle viešbutyje. Tarp kitko pasakė: "Nuo dabar iki šimtmečio galo sužinosime ar žmonės tikrai protingi ir galės išlikti, o gal jų aistros juos pražūdyt."

Gintaras Stončius gavo 25 dol. Chicago Lietuvos prekybos rūmų stipendiją, skirtą Metropolitan banko. Bagia De La Salle aukš. mokykla, studijuos Illinois universitete.

NETIKRI DOLERIAI

Kolumbijoje vėl pasirodė netikrų JAV dolerių gaminių 5, 10 ir 20 dol. vertėmis. Jie gerai atspausdinti, sunku atskirti nuo tikrų dolerių. Policijos žiniomis doleriai spausdinami Cali mieste. Spausdintojai turi eilę agentų, kurie juos platina po visą kraštą. Nemaža jų išeina ir į Ameriką. Tarptautinės policijos agentai pripuola mai surado pirmuosius pėdsakus. Vienas platintojas pardavė vienam prekybininkui keletą netikrų dolerių, kitą dieną tas pats agentas nuėjo vėl pas tą patį prekybininką pasiūlyti daugiau dolerių. Bet prekybininkas jau buvo pastebėjęs, kad nupirkti doleriai yra netikri. Agentui atvykus pasiūlyti daugiau dolerių, jis paskambino policijai, Baltrušaitis. Lietuvoje Č. Sasnausko kūrinys buvo išpildomas tik ypatingomis progomis.

FRANK'S TV and RADIO, INC.

3240 SO. HALSTED STREET Tel. — CA 5-7252
DIDELIS PASIRINKIMAS ĮVAIRIAUSIŲ TELEVIZIJOS
RADIO, STEREO APARATŲ PARDAVIMAS IR TAISYMAS
SPALVOTOS TELEVIZIJOS APARATAI

Kas tik turi gerą skoni,
Viską perka pas Lieponį!

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI
FURNITURE CENTER, INC.

Marquette Pk., 6211 So. Western PR 8-5875
J. LIEPONIS

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 iki 9:30. Kitom dienom nuo 9 iki 6 val. Sekmadieniais atdara nuo 12 iki 5.